(ב) [ב]וְאִם עָבַר וְלֹא בָּדַק לֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר, כְּשֶׁבּוֹדֵק בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לֹא יִבְדֹּק לְאוֹר הַחַמָּה, (ג) אֶלָּא לְאוֹר הַנֵּר. (ד) [ג]וְאַכְסַדְרָה שֶׁאוֹרָהּ רַב, (ה) [א]אִם בְּדָקָהּ לְאוֹר הַחַמָּה (ו) דַּיּוֹ, [ד]וְהוּא הַדִּין (ז) כְּנֶגֶד (ח) אֲרֻבָּה שֶׁבַּחֶדֶר: ב [ה]אֵין בּוֹדְקִין (ח) לְאוֹר (ג) הָאֲבוּקָה אֶלָּא לְאוֹר הַנֵּר, (ט) [ו]וְלֹא בְּנֵר שֶׁל חֵלֶב, וְלֹא שֶׁל שֻׁמָּן, (י) וְלֹא שֶׁל שֶׁמֶן, (יא) אֶלָּא בְּנֵר שֶׁל שַׁעֲוָה. הַגָּהּ: וְהוּא יְחִידִי, אֲבָל שְׁתֵּי נֵרוֹת בְּיַחַד, (יב) אֲפִלּוּ קְלוּעִים, דִּינָם כַּאֲבוּקָה (מהרי״ל (הל׳ מדיק״ח) בשם אגודה (פ״י סי׳ עט)): ג [ז]בּוֹדֵק כָּל הַמְּקוֹמוֹת (יג) שֶׁיֵּשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא הִכְנִיסוּ בָּהֶם חָמֵץ. וְלָכֵן (יד) כָּל חַדְרֵי הַבַּיִת וְהָעֲלִיּוֹת צְרִיכִים בְּדִיקָה, שֶׁפְּעָמִים אָדָם נִכְנָס בָּהֶם וּפִתּוֹ בְּיָדוֹ. [ח]אֲבָל אוֹצְרוֹת יַיִן (ד) (טו) שֶׁאֵין מִסְתַּפֵּק (טז) מֵהֶם, וְכֵן מַתְבֵּן וְכַיּוֹצֵא בּוֹ, (יז) אֵינָם צְרִיכִים בְּדִיקָה: ד [ט]חוֹרֵי הַבַּיִת וְזִיזִין הַבּוֹלְטִים מֵהַכְּתָלִים שֶׁאֵינָם גְּבוֹהִים הַרְבֵּה וְלֹא נְמוּכִים הַרְבֵּה, (יח) צְרִיכִים בְּדִיקָה. אֲבָל הַגְּבוֹהִים [י]שֶׁאֵין יַד הָאָדָם מַגַּעַת שָׁם, וְהַנְּמוּכִים

ב שָׁם בִּירוּשַׁלְמִי (פ״א ה״א). ג מֵימְרָא דְּרָבָא שָׁם בַּבְלִי (ח.). ד שָׁם בַּגְּמָרָא. ה בְּרַיְיתָא שָׁם (ז:). ו טוּר בְּשֵׁם אָבִיו הָרֹא״שׁ (פ״א סי׳ יא) לְמִנְהַג אַשְׁכְּנַז. ז מִשְׁנָה רֵישׁ פְּסָחִים (ב.). ח בְּרַיְיתָא וּגְמָרָא שָׁם ח. ט שָׁם בַּבְּרַיְיתָא. י טוּר וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ה ח״א) וְכֵן כָּתַב הָרֹא״שׁ בִּתְשׁוּבָה (כלל יד סי׳ ג).

בַּאֵר הֵיטֵב

וְלִבְדֹּק. וְעַיֵּן בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א׳ סִימָן (תנ״ג) [קס״ג]. וְעַיֵּן יַד אַהֲרֹן (הגב״י): (ג) אֲרֻבָּה. [הַיְינוּ חַלּוֹן בַּגַּג, עַיֵּן פֶּרֶק ה׳ דְּבֵיצָה מִשְׁנָה א׳ וּפֶרֶק י׳ דְּאֹהָלוֹת]. וְאִם יֵשׁ שָׁם מְחִצָּה שֶׁל זְכוּכִית, אָסוּר לִבְדֹּק כְּנֶגְדּוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): ב (ג) הָאֲבוּקָה. וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד לֹא מְהַנֵּי, אֲבָל נֵר שֶׁל חֵלֶב וְשֶׁל שֻׁמָּן מְהַנֵּי בְּדִיעֲבַד. וְשֶׁל שֶׁמֶן דִּינוֹ כַּאֲבוּקָה. וְאִם אֵין לוֹ נֵר שֶׁל שַׁעֲוָה יִבְדֹּק בְּשֶׁל שֻׁמָּן. וְאִם אֵין לוֹ שֶׁל שֻׁמָּן, יִבְדֹּק לְכַתְחִלָּה בְּשֶׁל חֵלֶב. וְאֵין לִבְדֹּק בְּעֵץ שֶׁקּוֹרִין קִי״ן. חֹק יַעֲקֹב (סק״ו): ג (ד) שֶׁאֵין

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּתַקָּנַת חֲכָמִים. [ב]וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּאֵין לְבָרֵךְ אָז בַּלַּיְלָה עַל הַבְּדִיקָה, (ד) דְּיֵשׁ פּוֹסְקִים דִּבְדִיעֲבַד יָצָא בִּבְדִיקָה רִאשׁוֹנָה. אָכֵן אִם בָּדַק בְּלֵיל שְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְאוֹר הַנֵּר, שֶׁבַּלַּיְלָה אוֹר הַנֵּר יָפֶה לִבְדִיקָה, וְנִזְהַר הֵיטֵב שֶׁלֹּא לְהַכְנִיס חָמֵץ, [ג]אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִבְדֹּק, כֵּן הִסְכִּימוּ (ה) רֹב אַחֲרוֹנִים. וְהָרוֹצֶה לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ לַחֲזֹר וְלִבְדֹּק, (ו) עַל כָּל פָּנִים לֹא יְבָרֵךְ אָז: (ב) **וְאִם עָבַר.** אֲבָל לְכַתְּחִלָּה אָסוּר לִדְחוֹת הַבְּדִיקָה (ז) עַל יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר, וְכַנַּ״ל: (ג) **אֶלָּא לְאוֹר הַנֵּר.** שֶׁעַל יָדָהּ יוּכַל לְחַפֵּשׂ הֵיטֵב בְּמַחֲבוֹאוֹת בְּחוֹרִים וּבִסְדָקִים: (ד) **וְאַכְסַדְרָה.** הוּא מָקוֹם (ח) שֶׁיֵּשׁ לָהּ שָׁלֹשׁ דְּפָנוֹת וְקֵרוּי, וְאוֹרָהּ רַב עַל יְדֵי דֹּפֶן רְבִיעִית שֶׁפְּתוּחָה לְגַמְרֵי: (ה) **אִם בְּדָקָהּ לְאוֹר הַחַמָּה.** גַּם זֶה מַיְרֵי (ט) כְּשֶׁעָבַר וְלֹא בָּדַק לֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר וּבוֹדֵק בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר, דִּבְאַכְסַדְרָה שֶׁאוֹרָהּ רַב אֵין צָרִיךְ לְנֵר וְדֵי בְּאוֹר הַחַמָּה, וּמַה שֶּׁכָּתַב לְשׁוֹן דִּיעֲבַד, (י) מִשּׁוּם דִּלְכַתְּחִלָּה גַּם בְּאַכְסַדְרָה צָרִיךְ לִבְדֹּק בְּלֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר. וּמְבֹאָר בַּשַּׁ״ס (ד.) דְּמִי שֶׁלֹּא בָּדַק בַּלַּיְלָה וּבוֹדֵק בַּיּוֹם יִבְדֹּק בְּצַפְרָא, מִשּׁוּם דִּזְרִיזִין מַקְדִּימִין לְמִצְוֹת, וְלֹא יֹאכַל מִקֹּדֶם שֶׁיִּבְדֹּק [אַחֲרוֹנִים]: (ו) **דַּיּוֹ.** וּלְעִנְיַן אִם מֻתָּר לִבְדֹּק בְּיוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְאוֹרָהּ, (יא) לְכַתְּחִלָּה אָסוּר אֶלָּא צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַל לֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר, (יב) וּבְדִיעֲבַד נִרְאֶה דְּאֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק שֵׁנִית. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם סוֹף הַסִּימָן (סק״כ) שֶׁכָּתַב שֶׁמִּכָּל מָקוֹם יַחֲזֹר וְיִבְדֹּק עַל כָּל פָּנִים חֶדֶר אֶחָד בַּלַּיְלָה, עַיֵּן שָׁם: (ז) **כְּנֶגֶד אֲרֻבָּה שֶׁבַּחֶדֶר.** אֲרֻבָּה מִקְּרֵי מַה שֶּׁבְּאֶמְצַע הַגַּג, (יג) וְהוּא הַדִּין נֶגֶד הַחַלּוֹנוֹת שֶׁבַּכְּתָלִים. (יד) וְדַוְקָא נֶגֶד אֲרֻבָּה וְנֶגֶד הַחַלּוֹן מַמָּשׁ שֶׁשָּׁם אוֹרָן רַב, מַה שֶּׁאֵין כֵּן מִן הַצְּדָדִין אַף שֶׁשָּׁם יֵשׁ גַּם כֵּן אוֹר אֵין דּוֹמֶה לְאַכְסַדְרָה. וַאֲפִלּוּ נֶגֶד הַחַלּוֹן מַמָּשׁ דַּוְקָא כְּשֶׁאֵין בּוֹ זְכוּכִית, (טו) אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ בּוֹ זְכוּכִית דִּינוֹ כְּמִן הַצְּדָדִין: ב (ח) **לְאוֹר הָאֲבוּקָה.** שֶׁאֵין יָכוֹל (טז) לְהַכְנִיסוֹ לְחוֹרִין וְלִסְדָקִין. וְגַם שֶׁהוּא מִתְיָרֵא שֶׁמָּא יִשְׂרֹף הַבַּיִת וְלֹא יוּכַל לִבְדֹּק יָפֶה. (יז) [ה]וְאֵין בּוֹדְקִים בְּעֵצִים דְּמִשְׁחָא (שֶׁקּוֹרִין קִי״ן), (יח) שֶׁאוֹרוֹ גַּם כֵּן גָּדוֹל כְּעֵין אֲבוּקָה: (ט) **וְלֹא בְּנֵר שֶׁל חֵלֶב וְכוּ׳.** שֶׁהוּא מִתְיָרֵא (יט) שֶׁמָּא יַטִּיף עַל הַכֵּלִים וְיַפְסִידֵם: (י) **וְלֹא שֶׁל שֶׁמֶן.** שֶׁהוּא מִתְיָרֵא לְהַכְנִיסוֹ לְחוֹרִין וְלִסְדָקִין פֶּן יִשָּׁפֵךְ הַשֶּׁמֶן. וּבְדִיעֲבַד אִם בָּדַק לְאוֹר הָאֲבוּקָה (כ) אֵינוֹ חָל הַבְּדִיקָה, [ו]וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִבְדֹּק לְאוֹר נֵר יְחִידִי. וְשֶׁל חֵלֶב וְשֶׁל שֻׁמָּן (כא) בְּדִיעֲבַד חָל הַבְּדִיקָה, [ז]וּבְשֶׁל שֶׁמֶן יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הָאַחֲרוֹנִים אִי חָל בְּדִיעֲבַד: (יא) **אֶלָּא בְּנֵר שֶׁל שַׁעֲוָה.** וְאִם אֵין לוֹ נֵר שֶׁל שַׁעֲוָה יָכוֹל לִבְדֹּק בְּאוֹתָן נֵרוֹת שֶׁבְּדִיעֲבַד יוֹצֵא בָּהֶן [אַחֲרוֹנִים]: (יב) **אֲפִלּוּ קְלוּעִים.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְכָל שֶׁכֵּן אִם דִּבְקָן בְּיַחַד דַּחֲשִׁיב אֲבוּקָה, אֶלָּא אֲפִלּוּ קְלוּעִים סָלְקָא דַּעְתָּךְ דִּכְחַד נֵר דָּמֵי, קָא מַשְׁמַע לָן [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו)]. וּמִפְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ו) מַשְׁמַע דְּכָל שֶׁאוֹחֲזָן בְּיָדוֹ יַחַד וְאֵין מַפְרִידָן זֶה מִזֶּה חֲשִׁיב אֲבוּקָה. וְנֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי פְּתִילוֹת, כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂין עַתָּה בְּנֵר שֶׁל חֵלֶב לִפְעָמִים דְּיֵשׁ הֶפְרֵשׁ בֵּין פְּתִילָה לִפְתִילָה, חֲשִׁיב אֲבוּקָה [שָׁם]: ג (יג) **שֶׁיֵּשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא הִכְנִיסוּ וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר לֹא מִבַּעְיָא מְקוֹמוֹת שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בָּהֶן חָמֵץ פְּשִׁיטָא דְּצָרִיךְ בְּדִיקָה, אֶלָּא אֲפִלּוּ מָקוֹם שֶׁאֵין רָגִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ חָמֵץ כָּל הַשָּׁנָה רַק שֶׁיֵּשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא הִכְנִיס שָׁם חָמֵץ בְּאַקְרַאי גַּם כֵּן צָרִיךְ בְּדִיקָה, וּכְדִמְפָרֵשׁ לְקַמֵּיהּ: (יד) **כָּל חַדְרֵי הַבַּיִת.** הַיְנוּ (כב) אֲפִלּוּ חֲדָרִים שֶׁמַּחֲזִיקִים בָּהֶם מַשְׁכּוֹנוֹת, שֶׁלִּפְעָמִים נִכְנָס לְתוֹכוֹ בְּאֶמְצַע הַסְּעֻדָּה לְהַחֲזִיר הַמַּשְׁכּוֹן לִבְעָלָיו, וְיֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא שָׁכַח שָׁם פִּתּוֹ. וְהוּא הַדִּין כֹּל כַּיּוֹצֵא בּוֹ, כְּגוֹן מַרְתְּפוֹת שֶׁמֻּנָּחִים שָׁם פֵּרוֹת וּכְבוּשִׁים וּגְבִינוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, שֶׁדֶּרֶךְ לִכָּנֵס שָׁם בְּתוֹךְ הַסְּעֻדָּה לִטְלָם. (כג) וְכֵן בֵּית הָעֵצִים וְנֵרוֹת גַּם כֵּן דֶּרֶךְ הַשַּׁמָּשׁ לִכָּנֵס בְּתוֹךְ הַסְּעֻדָּה לִקַּח נֵרוֹת לְהָאִיר וְעֵצִים לְצֹרֶךְ הַתַּבְשִׁילִין: (טו) **שֶׁאֵין מִסְתַּפֵּק וְכוּ׳.** דִּבְמִסְתַּפֵּק בָּהֶן פְּעָמִים אָדָם נִכְנָס בְּתוֹךְ הַסְּעֻדָּה וּפִתּוֹ בְּיָדוֹ לְהָבִיא עוֹד יַיִן לִסְעֻדָּתוֹ, (כד) וְהוּא הַדִּין אוֹצָרוֹת שֶׁל שְׁאָר מַשְׁקִין בְּמָקוֹם שֶׁרְגִילִין בִּשְׁתִיָּתוֹ צְרִיכִין בְּדִיקָה: (טז) **מֵהֶם.** וְאוֹצָרוֹת שֶׁמִּסְתַּפֵּק מִמֶּנּוּ (כה) וְיֵשׁ לוֹ קֶבַע שֶׁנּוֹטֵל בְּפַעַם אַחַת מַה שֶּׁצָּרִיךְ לַסְּעֻדָּה, אֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה, כֵּיוָן שֶׁאֵין רְגִילִים לִכָּנֵס בּוֹ בְּאֶמְצַע הַסְּעֻדָּה [אַחֲרוֹנִים]: (יז) **אֵינָם צְרִיכִים בְּדִיקָה.** שֶׁמִּסְתָּמָא אֵין מַכְנִיסִין בָּהֶן חָמֵץ, אֶלָּא אִם כֵּן יוֹדֵעַ (כו) שֶׁהִכְנִיס בָּהֶם חָמֵץ: ד (יח) **צְרִיכִים בְּדִיקָה.** לְפִי שֶׁדֶּרֶךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ד) הַגְּרָ״א בְּבֵאוּרוֹ בְּסוֹף הַסִּימָן (סק״כ): (ה) עוֹלַת שַׁבָּת (סק״ח וסי׳ תלא סק״א) וְחֹק יַעֲקֹב (סק״א) וַהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת (ח״א סי׳ קסג) [מוּבָא בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״א)] וְהַפְּרִי חָדָשׁ (סי״א) וּבִגְדֵי יֶשַׁע (סי״א) וְהַגְּרָ״א (שם) וּמְקוֹר חַיִּים (חי׳ סק״א) וְחֹק יוֹסֵף (ס״ק כו), דְּלֹא כְּבַ״ח (ס״א) וּלְבוּשׁ (סי״א) וְטַ״ז (סק״א). **וְהִנֵּה מִדִּבְרֵי הַפְּרִי חָדָשׁ וְהַגְּרָ״א וַהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת וְחֹק יַעֲקֹב מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל לִבְדֹּק בְּלֵיל שְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְאוֹר הַנֵּר אִם רַק מִתְכַּוֵּן לְשֵׁם בְּדִיקָה, אָכֵן בְּסֵפֶר חֹק יוֹסֵף** (שם) **פִּקְפֵּק עַל זֶה,** דְּאַף דְּמִצַּד הַבְּדִיקָה אֵין קְפִידָא בָּזֶה, [ד]מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לִמְנֹעַ מִזֶּה, דְּיַפְסִיד אָז הַבְּרָכָה לְפִי מַה דְּקַיְימָא לָן כְּרַמָּ״א בְּסִימָן תל״ו (ס״א) דְּהַבּוֹדֵק קֹדֶם הַזְּמַן לֹא יוּכַל לְבָרֵךְ, [וְהָוֵי דּוּמְיָא דְּקַיְימָא לָן (תרומות פ״א משנה ו) דְּעָרוּם לֹא יִתְרֹם מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל אָז לְבָרֵךְ]: (ו) חֹק יַעֲקֹב (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תל״ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ד׳: (ז) וְלֹא מִיבַּעְיָא בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ אוֹר הַיּוֹם דְּאֵין לִדְחוֹת דִּשְׁרָגָא בְּטִיהֲרָא מַאי מְהַנֵּי, אֶלָּא **אֲפִלּוּ אִם הוּא בַּיִת אָפֵל,** דְּנֵר מֵאִיר יוֹתֵר בַּלַּיְלָה מִבַּיּוֹם. וְגַם דְּהַתַּקָּנָה לְכַתְּחִלָּה הוּא דַּוְקָא בַּלַּיְלָה בְּשָׁעָה שֶׁבְּנֵי אָדָם מְצוּיִין: (ח) חֹק יַעֲקֹב (סק״ב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וְהַגְּרַ״ז (ס״ב) דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ט) טַ״ז (סק״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) וְחֹק יַעֲקֹב (סק״ג) וְהַגְּרָ״א (סק״ב): (י) גַּם זֶה שָׁם: (יא) אַחֲרוֹנִים: (יב) דִּלְדַעַת רַשִׁ״י (ח. ד״ה לאורה) וְהָרִי״ף (ד:) אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה מֻתָּר בְּיוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר, וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מִמִּלְחֲמוֹת (ד.), עַיֵּן שָׁם. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּדָמְיָא יוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְאוֹר הַחַמָּה בְּאַכְסַדְרָה לְלֵיל שְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְאוֹר הַנֵּר, דְּשָׁם יֵשׁ הַרְבֵּה מְקִלִּין אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה. וּלְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ה ח״א) דְּאוֹסֵר, שַׁפִּיר יֵשׁ לוֹמַר דְּהוּא רַק לְכַתְּחִלָּה. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁכֵּן כָּתַב לְדִינָא בְּחֶמֶד מֹשֶׁה (ס״א): (יג) לְבוּשׁ וְחֹק יַעֲקֹב (סק״ד) וּמְקוֹר חַיִּים (חי׳ סק״ג) וְחֶמֶד מֹשֶׁה (שם) וְהַגְּרַ״ז (ס״ד): (יד) גְּמָרָא (ח.): (טו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: ב (טז) גְּמָרָא (שם). וְעַיֵּן שָׁם עוֹד טְעָמִים: (יז) אַחֲרוֹנִים: (יח) כֵּן כָּתַב בְּחֶמֶד מֹשֶׁה (ס״ב): (יט) הָרֹא״שׁ (פ״א סי׳ יא): (כ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) וְחֹק יַעֲקֹב (סק״ה) וּפְרִי חָדָשׁ וְעוֹד כַּמָּה אַחֲרוֹנִים, וּדְלֹא כְּטַ״ז (סק״ג): (כא) אַחֲרוֹנִים: ג (כב) אַחֲרוֹנִים: (כג) גְּמָרָא (שם): (כד) גְּמָרָא (שם) לְעִנְיַן שֵׁכָר: (כה) [ח]**וְאוֹצָרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן מַשְׁמַע בִּגְמָרָא** (שם) **דְּאֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה, מִשּׁוּם דְּהוּא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ קֶבַע. וְיֵשׁ שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה,** דְּיֵשׁ מֵהַגְּאוֹנִים שֶׁהָיָה לָהֶם גִּרְסָא אַחֶרֶת בַּגְּמָרָא, עַיֵּן בַּ״ח (ס״ה): (כו) אַחֲרוֹנִים:

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (ס״ב) כתב שאפילו אם הוא יום המעונן מותר לבדוק לאור היום. **ב]** בשו״ע הרב (ס״ו) כתב בפשיטות שצריך לחזור ולבדוק, ולא כתב שלא יברך, ומשמע מסתימת לשונו שיש לו לברך. **ג]** בשו״ע הרב (ס״ז) כתב שיחזור ויבדוק לכל הפחות חדר אחד בליל י״ד כדי שלא לחלק בינו ובין כל ישראל, וי״א שאין צריך, ויש לחוש לדבריהם שלא לברך על בדיקה זו. **ד]** בשו״ע הרב (שם) כתב שדי במה שמשאיר חדר אחד שאינו בודקו קודם ליל י״ד, ומברך עליו בזמן הבדיקה. **ה]** בשו״ע הרב (סי״א) כתב שאין לבדוק בו לכתחילה, דכיון שריחו רע וגם ניצוצות מנתזין ממנו כשהוא דולק, יש לחוש שעל ידי כן לא יבדוק היטב. **ו]** וכתב בשו״ע הרב (ס״ט) שלא יברך. **ז]** בשו״ע הרב (ס״ח) כתב שבשל שמן אין צריך לחזור ולבדוק. **ח]** בשו״ע הרב (סט״ז) פסק שאוצרות של שמן אין צריכים בדיקה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ה) (יט) פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, (כ) אֵינָם צְרִיכִים בְּדִיקָה: ה כ גַּג (כא) הַיָּצִיעַ (כב) וְהַמִּגְדָּל שֶׁגַּגֵּיהֶם מְשֻׁפָּעִים וּמִפְּנֵי כָךְ (כג) אֵין גַּגֵּיהֶם רְאוּיִין לְשׁוּם תַּשְׁמִישׁ, אֵינָם צְרִיכִין בְּדִיקָה אֲפִלּוּ הֵם בְּתוֹךְ הַבַּיִת: ו ל רֶפֶת שֶׁל בָּקָר אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה, שֶׁאִם הָיָה שָׁם חָמֵץ הַבְּהֵמוֹת יֹאכְלוּהוּ. וְכֵן (כד) לוּל שֶׁל תַּרְנְגוֹלִים אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה, מִפְּנֵי שֶׁאִם הָיָה שָׁם חָמֵץ הַתַּרְנְגוֹלִים יֹאכְלוּהוּ. וְכֵן (כה) מ אֶמְצָעָה שֶׁל חָצֵר אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה, שֶׁאִם הָיָה שָׁם חָמֵץ הָעוֹרְבִים וּשְׁאָר עוֹפוֹת הַמְּצוּיִים שָׁם יֹאכְלוּהוּ. נ וְהָנֵי מִלֵּי מִסְּפֵק חָמֵץ, (כו) אֲבָל וַדַּאי חָמֵץ (כז) לֹא. הַגָּהּ: (כח) אֲבָל לְקַמָּן סִימָן תמ״ה סָעִיף ג׳ (ו) מְבֹאָר *) דְּמֻתָּר לְהַשְׁלִיךְ חָמֵץ בְּמָקוֹם שֶׁהָעוֹפוֹת מְצוּיִים, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין צָרִיךְ לְבַעֵר מִשָּׁם אֲפִלּוּ חָמֵץ וַדַּאי, עַד לְאַחַר זְמַן אִסּוּרוֹ: ז ס חוֹר שֶׁבֵּין יְהוּדִי לַחֲבֵרוֹ, כָּל אֶחָד בּוֹדֵק עַד מָקוֹם שֶׁיָּדוֹ מַגַּעַת, (כט) וְהַשְּׁאָר מְבַטֵּל בְּלִבּוֹ וְדַיּוֹ. ע וְשֶׁבֵּין יְהוּדִי לְאֵינוֹ יְהוּדִי אֵינוֹ צָרִיךְ (ז) בְּדִיקָה כְּלָל, (ל) שֶׁמָּא יֹאמַר כְּשָׁפִים הוּא עוֹשֶׂה לִי, וְנִמְצָא (לא) בָּא לִידֵי סַכָּנָה: ח פ כֹּתֶל (לב) שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ חָמֵץ בַּחוֹרִין, וְנָפַל וְנַעֲשָׂה

כ שָׁם בִּבְרַיְיתָא.
ל שָׁם בִּבְרַיְיתָא.
מ שָׁם מֵימְרָא דְּרָבָא.
נ שָׁם בֵּית יוֹסֵף (ד״ה אבל רפת) בְּשֵׁם סְמֵ״ק.
*) (וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה דְּכָאן אַיְירֵי בְּחָצֵר הַמִּשְׁתַּמֶּרֶת שֶׁדָּרִין בּוֹ וּלְקַמָּן אַיְירֵי בִּמְקוֹם הָפְקֵר כַּנִּזְכָּר שָׁם).
ס שָׁם בִּבְרַיְיתָא.
ע שָׁם בִּבְרַיְיתָא (ח:) וְכִפְלֵימוֹ. פ מִשְׁנָה ל״א (ע״ב) וּבְרַיְיתָא (מ׳) וּבַגְּמָרָא שָׁם (ח.).

בְּאֵר הֵיטֵב

מִסְתַּפֵּק. וְאִם מִסְתַּפֵּק, וְיֵשׁ לוֹ קֶבַע שֶׁנּוֹטֵל בְּפַעַם אֶחָד מַה שֶּׁצָּרִיךְ לִסְעוּדָה, אֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז). וְכָתַב (מַהֲרִי״ל) [מַהֲרִי״ וַוִּיל] (סי׳ קצג) בִּתְשׁוּבָה, מָקוֹם שֶׁאוֹכְלִים שָׁם כָּל הַשָּׁנָה, יֵשׁ לִבְדֹּק תַּחַת הַסַּפְסָלִים, דְּאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא נָפַל שָׁם מִן הֶחָמֵץ, וְהָוֵי חָמֵץ בָּרוּר אִי לֵיכָּא שָׁם תַּרְנְגוֹלִים. וְלֹא יַשְׁלִיךְ חִטִּים לְתַרְנְגוֹלִים בְּמָקוֹם לַח שְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם לְפֶסַח. מַהֲרִי״ל (הל׳ מאכלות אסורות בפסח, עיי״ש): ד (ה) **פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים.** וְאִם הַתִּינוֹקוֹת מְצוּיִים צְרִיכִים בְּדִיקָה: ו (ו) **מְבֹאָר.** עַיֵּן שָׁם בְּטַ״ז (סק״ה) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וְחֹק יַעֲקֹב (סק״י וכאן ס״ק יב) מַה שֶּׁתַּרְצוּ: ז (ז) **בְּדִיקָה כְּלָל.** וּמִכָּל מָקוֹם בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר יִבְדֹּק לְאוֹר הַיּוֹם כְּדֶרֶךְ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בָּהֶן, וְיֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא נִשְׁאַר שָׁם מְעַט חָמֵץ: (יט) **פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים.** שֶׁמִּן הַסְּתָם לֹא נִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ, (כז) אֲבָל אִם יָדוּעַ לוֹ שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן חָמֵץ בְּאוֹתָהּ שָׁנָה אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת, הֲרֵי הֵן צְרִיכִין בְּדִיקָה. וּבְבַיִת שֶׁהַתִּינוֹקוֹת מְצוּיִין בּוֹ (כח) בְּכָל גַּוְנֵי צְרִיכִין בְּדִיקָה, שֶׁמָּא הִנִּיחוּ שָׁם הַתִּינוֹקוֹת מְעַט חָמֵץ: (כ) **אֵינָם צְרִיכִים בְּדִיקָה.** וְעַל גַּבֵּי הַתַּנּוּרִים שֶׁרְגִילִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם צָרִיךְ בְּדִיקָה. וּפָשׁוּט דְּגַם בְּכָל הַחוֹרִים שֶׁסְּבִיבוֹתֵיהֶן צָרִיךְ בְּדִיקָה: ה (כא) **הַיָּצִיעַ.** בִּנְיָן נָמוּךְ: (כב) **וְהַמִּגְדָּל.** שֶׁקּוֹרִין אַלְמֶע״ר אוֹ שַׁאפֶ״ע, וְדַרְכָּן הָיָה לַעֲשׂוֹת גַּגֵּיהֶן מְשֻׁפָּעִין, אֲבָל כְּגוֹן שֶׁלָּנוּ שֶׁגַּגֵּיהֶן שָׁוֶה וְהַדֶּרֶךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם, צָרִיךְ בְּדִיקָה, וְכָל שֶׁכֵּן תּוֹךְ הַמִּגְדָּל אִם מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם חָמֵץ לִפְעָמִים (כט) אוֹ דְּבָרִים שֶׁדֶּרֶךְ לִטְלָם בְּתוֹךְ הַסְּעֻדָּה, בְּוַדַּאי צָרִיךְ בְּדִיקָה: (כג) **אֵין גַּגֵּיהֶם רְאוּיִים וְכוּ׳.** וְגַגֵּי הַבָּתִּים שֶׁלָּהֶם הָיוּ שָׁוִין וְרָגִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עֲלֵיהֶן (ל) וְצָרִיךְ בְּדִיקָה. וְתִקְרוֹת שֶׁלָּנוּ שֶׁתַּחַת גַּג הַמְשֻׁפָּע, (לא) אִם דֶּרֶךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם צָרִיךְ בְּדִיקָה, שֶׁפְּעָמִים הוֹלֵךְ שָׁם בְּאֶמְצַע סְעֻדָּתוֹ וּפִתּוֹ בְּיָדוֹ וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף ג׳. וּבַאֲשֶׁר שֶׁטִּרְחָא מְרֻבָּה הִיא, נִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ לְהָקֵל עַל יְדֵי שֶׁיִּמְכֹּר לְנָכְרִי אוֹתוֹ הַמָּקוֹם גַּם כֵּן עִם הֶחָמֵץ שֶׁיֵּשׁ שָׁם: ו (כד) **לוּל.** וְהוּא הַדִּין (לג) קַרְקַע הַבַּיִת שֶׁהַתַּרְנְגוֹלִים מְצוּיִים שָׁם אֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה. וּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְכַבֵּד תַּחַת הַמִּטּוֹת, כִּי לִפְעָמִים נִגְרָר שָׁם עַל יְדֵי הַתַּרְנְגוֹלִים חֲתִיכָה גְּדוֹלָה שֶׁל חָמֵץ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְאָכְלָהּ אוֹ לְסִבָּה אַחֶרֶת. וּבְמָקוֹם שֶׁאוֹכְלִין כָּל הַשָּׁנָה וְלֵיכָּא שָׁם תַּרְנְגוֹלִין, לְכֻלֵּי עָלְמָא צָרִיךְ לִבְדֹּק תַּחַת הַסַּפְסָלִין וְהַשֻּׁלְחָנוֹת, שֶׁמָּצוּי לִפֹּל שָׁם חָמֵץ. (לג) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאַף בִּדְאִיכָּא תַּרְנְגוֹלִין בַּבַּיִת, כָּל שֶׁאָכְלוּ שָׁם חָמֵץ סָמוּךְ לְפֶסַח הָוֵי כְּמוֹ חָמֵץ וַדַּאי, דְּאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִפֹּל חָמֵץ עַל הַקַּרְקַע, וְאֵין סְפֵק אֲכִילַת תַּרְנְגוֹלִים מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי חָמֵץ, וְצָרִיךְ בְּדִיקָה כַּדִּין: (כה) **אֶמְצָעָה שֶׁל חָצֵר.** לָאו דַּוְקָא אֶמְצָעָה, (לד) דְּהוּא הַדִּין לִצְדָדֵי הֶחָצֵר, וְאָתֵי לְאַפּוּקֵי רַק חוֹרִין שֶׁבִּצְדָדֵי הֶחָצֵר דְּצָרִיךְ בְּדִיקָה: (כו) **אֲבָל וַדַּאי וְכוּ׳.** דִּבְוַדַּאי (לה) חָמֵץ לֹא סָמְכִינַן עַל זֶה וְצָרִיךְ בְּדִיקָה, דְּאֵין סָפֵק מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי. וְכָל שֶׁכֵּן בְּמָקוֹם שֶׁמַּעֲמִידִין אֲוָזִים בְּלוּל שֶׁלָּהֶן וּמַנִּיחִין לִפְנֵיהֶם בַּחוּץ כְּלִי עִם שִׁבֹּלֶת שׁוּעָל וּשְׂעוֹרִין, שֶׁעַל יְדֵי אֲכִילָתָם נוֹפְלִים הַגַּרְעִינִים בַּחוּץ וְאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לֶאֱכֹל מִשָּׁם, דִּבְוַדַּאי צָרִיךְ בְּדִיקָה, דַּהֲרֵי זֶה חָמֵץ גָּמוּר, שֶׁשּׁוֹרִין הַגַּרְעִינִים בְּמַיִם [חַיֵּי אָדָם (כלל קיט ס״י)]: (כז) **לֹא.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) שֶׁדַּעְתּוֹ דְּמַה שֶׁהִכְנִיסוּ שָׁם חָמֵץ זְמַן רַב קֹדֶם פֶּסַח וְסָמוּךְ לְפֶסַח נִשְׁמַר שֶׁלֹּא יִפֹּל שָׁם חָמֵץ, אֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק, וְאֶפְשָׁר דְּכָל שְׁלֹשִׁים יוֹם מִקְרֵי סָמוּךְ לְפֶסַח. א] אֲבָל דַּעַת הַמְּקוֹר חַיִּים (חי׳ סק״ז) דְּדַוְקָא מַה שֶּׁהָיָה בְּלֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר אַחַר שֶׁהִגִּיעַ זְמַן הַבְּדִיקָה, דְּאָז לֹא סָמְכִינַן שֶׁיֹּאכְלוּהוּ עוֹפוֹת, אֲבָל מַה שֶּׁהָיָה וַדַּאי קֹדֶם לָזֶה לֹא מִקְרֵי וַדַּאי חָמֵץ, וְאֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה: (כח) **אֲבָל לְקַמָּן וְכוּ׳.** הִנֵּה הָאַחֲרוֹנִים הֶאֱרִיכוּ לְיַשֵּׁב הַסְּתִירָה, ב] וּלְדִינָא הִסְכִּימוּ (לו) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּלֶחָצֵר שֶׁלּוֹ אוֹ שֶׁל שֻׁתָּפִין אָסוּר לִזְרֹק חָמֵץ עַל סְמַךְ שֶׁיֹּאכְלוּהוּ עוֹרְבִים וְעוֹפוֹת, וְגַם בְּדִיעֲבַד אִם זָרַק צָרִיךְ לִבְדֹּק וּלְבַעֵר, אֲבָל לְמָקוֹם מֻפְקָר לָרַבִּים כְּגוֹן רְחוֹב, מֻתָּר לְהַשְׁלִיךְ שָׁם חֲמֵצוֹ וּלְהַפְקִירוֹ קֹדֶם זְמַן אִסּוּרוֹ, (לז) וְאִם לֹא אֲכָלוּהוּ הָעוֹרְבִים וְנִשְׁאַר עַד אַחַר זְמַן אִסּוּרוֹ לֹא אִכְפַּת לָן, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר יָצָא מֵרְשׁוּתוֹ, דּוּמְיָא דְּמוֹכֵר לְעַכּוּ״ם קֹדֶם זְמַן אִסּוּרוֹ: ז (כט) **וְהַשְּׁאָר מְבַטֵּל בְּלִבּוֹ.** דְּשֶׁמָּא נִתְגַּלְגֵּל שָׁם בַּחוֹר. וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה שָׁם בְּוַדַּאי חָמֵץ (לח) מְהַנֵּי גַּם כֵּן הַבִּטּוּל, דְּלֹא הָוֵי כְּמַטְמִין בְּבוֹר, כֵּיוָן דְּלֹא עָבֵיד בְּיָדַיִם. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תל״ו (ס״א) אִם מֻתָּר לֵהָנוֹת מֵחָמֵץ כָּזֶה אַחַר הַפֶּסַח: (ל) **שֶׁמָּא יֹאמַר כְּשָׁפִים וְכוּ׳.** בְּמַה שֶּׁהוּא מְחַפֵּשׂ בַּלַּיְלָה לְאוֹר הַנֵּר בַּחוֹרִין. וּמִכָּל מָקוֹם לְמָחָר בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר (לט) יִבְדֹּק לְאוֹר הַיּוֹם, שֶׁבָּזֶה לֹא יָבֹא עַכּוּ״ם לְחָשְׁדוֹ: (לא) **בָּא לִידֵי סַכָּנָה.** וְאַף עַל גַּב דִּשְׁלוּחֵי מִצְוָה אֵינָן נִזּוֹקִין, הֵיכָא דִּשְׁכִיחַ הֶזֵּקָא שָׁאנֵי. וְאַף שֶׁפְּטָרוּהוּ מִטַּעַם זֶה מִבְּדִיקָה בַּלַּיְלָה, (מ) מִכָּל מָקוֹם בִּטּוּל צָרִיךְ. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים (מא) דְּגַם בְּוַדַּאי חָמֵץ אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה בַּלַּיְלָה, אֶלָּא בַּיּוֹם לְאוֹר הַיּוֹם, וּבִטּוּל בְּוַדַּאי בָּעִינַן בָּזֶה וְכַנַּ״ל: ח (לב) **שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ חָמֵץ.**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד (כז) אַחֲרוֹנִים: (כח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) בְּשֵׁם הָרַאֲבַ״ד (הובא דבריו ברבינו מנוח פרק ב ה״ו): ה (כט) כֵּן מַשְׁמַע מֵרַשִׁ״י שָׁם (ח. ד״ה גג המגדל): (ל) רַשִׁ״י שָׁם דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְגַג: (לא) הַגְּרַ״ז (סכ״ג) וּפָשׁוּט: ו (לג) רַשְׁבָּ״א (הו״ד ברבינו ירוחם נתיב ה ח״א) וּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומש״כ רבינו לפי). וְיֶתֶר הַדְּבָרִים הוּא מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (לג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) וְהַגְּרַ״ז (סכ״ה). וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים, מִשּׁוּם דְּעִקַּר דִּין זֶה דִּבְמָקוֹם שֶׁאוֹכְלִין כָּל הַשָּׁנָה חָשׁוּב אַחַר כָּךְ כְּוַדַּאי חָמֵץ הוּא עַל פִּי דִּבְרֵי הַבַּ״ח (ס״ח), וּבֶאֱמֶת מִסְּתִימַת לְשׁוֹן הָרַשְׁבָּ״א וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (שם) שֶׁכָּתְבוּ דִּבְבַיִת שֶׁהַתַּרְנְגוֹלִים מְצוּיִין אֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה מַשְׁמַע בִּפְשִׁיטוּת דְּהוּא אַף בְּמָקוֹם שֶׁאוֹכְלִין, דְּבַיִת שֶׁדָּרִין בּוֹ בְּוַדַּאי אוֹכְלִין שָׁם גַּם כֵּן. וְהַטַּעַם יֵשׁ לוֹמַר מִשּׁוּם דְּלֹא חֲשִׁיב זֶה לְוַדַּאי, דְּאַף אִם נֵימָא דְּאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִפְּלוּ שָׁם מֵהַשֻּׁלְחָן, דִּלְמָא רַק פֵּרוּרִין דְּמִמֵּילָא בְּטִילִי, וְגַם אוּלַי כְּבָר כִּבְּדוּ אוֹתוֹ וְאֵין שָׁם עַתָּה. וְגַם בְּיַד אֶפְרַיִם כָּתַב דְּדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם הוּא רַק לְשִׁיטַת הַבַּ״ח, וְהוּא מְצַדֵּד דְּלֹא נֶחְשָׁב לְוַדַּאי אֶלָּא אִם בְּוַדַּאי הִנִּיחוּ שָׁם חָמֵץ. וְכֵן מַשְׁמַע מֵחַיֵּי אָדָם (כלל קיט ס״י) וּמְקוֹר חַיִּים (חי׳ סק״ז), עַיֵּן שָׁם: (לד) בַּ״ח (שם) וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק י״א) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח): (לה) אַף שֶׁהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״י) פֵּרֵשׁ דְּמַיְירֵי לְאַחַר זְמַן אִסּוּר, כַּמָּה אַחֲרוֹנִים הִשִּׁיגוּ עַל זֶה, דְּהָא אַבְּדִיקָה קָאֵי דְּהוּא בְּלֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר: (לו) הַבַּ״ח (שם) וְטַ״ז (סק״ה) וְהַגְּרָ״א וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) וּפְרִי חָדָשׁ וְחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ב), [אָכֵן מַה שֶּׁרָצָה הַבַּ״ח לְהָקֵל בְּחָצֵר שֶׁל שֻׁתָּפִין הִשִּׁיגוּ עָלָיו בְּסִימָן תמ״ה הַטַּ״ז (סק״ה) וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק י״א) וּנְהַר שָׁלוֹם (סי׳ תלג סק״ג), עַיֵּן שָׁם], דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק י״ב): (לז) הַטַּ״ז (שם) וּמָגֵן אַבְרָהָם [בְּסִימָן תמ״ה (סק״ז)] וְחֹק יַעֲקֹב (שם) וּפְרִי חָדָשׁ וְהַגְּרָ״א: ז (לח) פְּרִי חָדָשׁ וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק י״ג) וּמְקוֹר חַיִּים (חי׳ סק״ח) דְּלֹא כְּבַ״ח (ס״ט): (לט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק י״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מ) כֵּן מַשְׁמַע מִטַּ״ז סָעִיף קָטָן ח׳ וְכֵן כָּתַב בְּחֶמֶד מֹשֶׁה (ס״ט): (מא) בַּ״ח (ס״י) וְטַ״ז (סק״ו) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק י״א) וְחֶמֶד מֹשֶׁה (שם):

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (סעיפים כה-כז) פסק כהמגן אברהם. **ב]** בשו״ע הרב (סכ״ח) פסק שמותר להשליך חמץ לחצירו על סמך שיאכלוהו העורבים [ודלא כאחרונים שהובאו במשנ״ב], והוסיף שכשתגיע שעה שישית ילך לראות אם עדיין נשאר שם חמץ, ואם נשאר יבערנו (ועיי״ש בקו״א סק״ח).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah